

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Медичний інститут

Методичні вказівки
до практичного заняття
з теми 17 **«Недержавне соціальне страхування. Напрямки
вдосконалення соціального страхування в Україні.»**
з дисципліни **«Основи медичного та соціального страхування»**
для студентів спеціальності: Громадське здоров'я
денної форми навчання

Суми
Сумський державний університет
2019

Методичні вказівки до практичного заняття з теми 17

«Недержавне соціальне страхування. Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні» / укладачі: О.І.Сміянова– Суми: Сумський державний університет, 2019. –.

Тема 17.

НЕДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.

Загальна характеристика недержавного страхування

Згідно із Законом України «Про страхування» від 7 березня 1996 р. № 85/96- ВР до добровільного особового страхування належать такі види:

- страхування життя;
- страхування від нещасних випадків;
- страхування додаткової пенсії;
- медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);
- страхування здоров'я на випадок хвороби;
- страхування медичних витрат.

Основними суб'єктами недержавного забезпечення повинні стати недержавні фонди. Ними можуть бути юридичні особи, які мають статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонують та провадять діяльність виключно з метою накопичення внесків на користь учасників фонду з подальшим управлінням активами, а також здійснюють виплати учасникам фонду.

Юридична особа, яка має намір провадити діяльність з адміністрування недержавних фондів, повинна отримати в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України ліцензію на провадження такої діяльності.

Управління активами недержавних фондів може здійснюватися такими особами:

- компанією з управління активами;
- банком щодо активів створеного ним корпоративного провадження діяльності з управління активами.

Особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами недержавного фонду, не може бути засновником або пов'язаною особою засновників, зберігача фонду, засновників корпоративного або професійного фонду, якщо з радою такого фонду вона уклала договір про управління активами.

Видача ліцензії на провадження діяльності з управління активами юридичній особі здійснюється на умовах, встановлених Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Ліцензія видається особі за умови, якщо вона має оплачений грошовими коштами статутний капітал на день державної реєстрації особи, не менший ніж:

- 1) для компанії з управління активами — сума, еквівалентна 300 тис. євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України (НБУ);
- 2) для особи, що отримала ліцензію на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів, — сума, еквівалентна 500 тис. євро за офіційним обмінним курсом НБУ.

Компанія з управління активами, яка отримала ліцензію, зобов'язана підтримувати розмір власного капіталу.

Законом України «Про недержавне забезпечення» встановлені обмеження діяльності осіб, що здійснюють управління активами фондів. Вони не мають права:

- 1) використовувати активи фонду для забезпечення виконання будь-яких зобов'язань, які не пов'язані з функціонуванням фонду;
- 2) здійснювати за рахунок активів фонду операції з придбання, набуття внаслідок міни активів, у тому числі цінних паперів, які не можуть бути віднесені до активів;
- 3) від імені фонду надавати позику або брати позику чи кредит, які підлягають поверненню за рахунок активів фонду;
- 4) укладати від імені фонду угоди купівлі-продажу, міни, дарування та інші угоди щодо відчуження активів з його пов'язаними особами, з іншими інвестиційними фондами, які знаходяться у неї в управлінні;
- 5) інвестувати активи з порушенням встановлених обмежень;

Недержавне соціальне обслуговування здійснюється:

- за місцем проживання особи (вдома);
- у стаціонарних інтернатних установах та закладах;
- у реабілітаційних установах та закладах;
- в установах та закладах денного перебування;
- в установах та закладах тимчасового або постійного перебування;
- в інших закладах соціальної підтримки (догляду).

Суб'єкти, що надають соціальні послуги, здійснюють свою діяльність відповідно до статутних документів, цивільно-правових договорів (для фізичних осіб - підприємців), в яких визначено перелік соціальних послуг, категорії осіб, яким вони надаються, за наявності відповідної підготовки їх працівників, з дотриманням державних стандартів соціальних послуг, етичних, правових норм і принципів надання соціальних послуг. Критерії діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти, що надають соціальні послуги, на договірних засадах можуть залучати для виконання цієї роботи інші підприємства, установи, організації, фізичних осіб, зокрема волонтерів. Для отримання соціальних послуг, що надаються недержавними суб'єктами, особа, яка їх потребує, звертається до відповідного суб'єкта, що їх надає. У разі якщо особа, яка потребує соціальних послуг, за віком або станом здоров'я неспроможна самостійно прийняти рішення про необхідність їх надання, таке рішення може прийняти опікун чи піклувальник, органи опіки та піклування відповідно до законодавства.

До недержавного сектору суб'єктів, що надають соціальні послуги відносяться громадські, благодійні, релігійні організації та фізичні особи, діяльність яких пов'язана з наданням соціальних послуг. Так, нині Товариство Червоного Хреста України підтримує понад 6,3 мільйони

прихильників та активістів. Патронажна служба Червоного Хреста нараховує понад 3200 сестер милосердя. Товариство Червоного Хреста реалізовує понад 40 проектів і програм по всій Україні, які отримують фінансування за рахунок публічних пожертв та угод про партнерство. Щороку товариство обслуговує понад 105 тисяч самотніх хворих похилого віку, майже 23 тисячі інвалідів війни та праці, більше ніж 25 тисяч учасників Великої Вітчизняної війни, понад 8 тисяч інвалідів з дитинством ін.

Інша міжнародна релігійна благодійна організація «Карітас» (від лат. «caritas» – милосердя, самовіддана безкорисна любов) – це міжнародна мережа благодійних організацій, що є конфедерацією 165 українських організацій. В Україні нині налічується близько 20 регіональних організацій Карітасу України, до проектів залучено близько 1000 працівників і волонтерів. Впродовж останніх років річний бюджет Карітасу України становить приблизно 1 млн. євро. «Карітас» самостійно і за власною ініціативою виявляє тих, хто потребує постійного стороннього догляду.

Після укладення їх списків та отримання необхідних матеріалів складають плани та графіки обслуговування. У реалізації своїх цілей «Карітас» співпрацює з іншими організаціями і установами, які здійснюють догляд, організують своєчасне втручання лікаря, допомогу соціальних служб і консультаційних центрів, візит духівника, харчування та іншу соціальну допомогу. Тісним є її співробітництво з членами родин, лікарями, духівниками, волонтерами тощо. Одним із напрямів діяльності організації є робота з особами, які відбувають покарання в виправних закладах та звільнилися з місць позбавлення волі.

За час своєї діяльності організація реалізувала такі проекти:

1) «Порятунок», метою якого є виховна робота емоційно-художніми засобами (створено хорівий колектив, «ВІА», студії художнього слова, образотворчого мистецтва);

2) «Прозріння», який є продовженням проекту «Порятунок» (виступи акторів у колонії; підготовка ув'язнених на концертні вечори; виставка художніх робіт; навчально-консультативна робота з талановитою молоддю у виправних закладах, спрямована на підготовку до вступу в навчальні заклади після виходу на волю);

3) «Адаптація», який покликаний допомагати людям інтегруватися в соціум, знаходити себе в певних сферах діяльності (пошук і створення робочих місць, організація курсів підготовки для вступу в навчальні заклади, навчання користувачів ПК, консультації психологів, допомога в оволодінні будівельними спеціальностями);

4) «Надія», що зосереджений на створенні умов у виправній колонії № 119 для дистанційного отримання спеціальної освіти, підготовки до вступу в навчальні заклади й ін.

Основу недержавного соціального страхування становить недержавне пенсійне забезпечення.

У свою чергу, недержавні пенсійні фонди поділяються на такі види: 1) відкриті пенсійні фонди; 2) корпоративні пенсійні фонди; 3) професійні

пенсійні фонди. Відкриті пенсійні фонди за-сновуються будь-якими юридичними особами (банками чи стра-ховими компаніями) для широкого кола учасників, які залучаються через мережу відділів пенсійного фонду або агентів. Усі внески до фонду йдуть у "спільний казан" та інвестуються. На індивідуальному рахунку кожного учасника враховується сума внесків та належні йому частки інвестиційного доходу на пенсійні активи фонду мінус адміністративні витрати. Корпоративні пенсійні фонди створюються роботодавцями або групами роботодавців для своїх працівників. Як і у відкритих фондах, внески, сплачені до корпоративних фондів на користь працівників або самими працівниками, складаються разом і інвестуються.

На індивідуальному пенсійному рахунку учасника відображається сума внесків та належна йому частка інвестиційного доходу. Адміністративні витрати корпоративних пенсійних фондів можуть фінансуватися роботодавцями, і в цьому разі вони не вираховуються із накопичень, належних учаснику. Професійні пенсійні фонди аналогічні корпоративним фондам за винятком того, що їх заснують не роботодавці, а об'єднання юридичних осіб або громадян за родом їх професійної діяльності для членів таких професійних об'єднань.

Учасниками відкритих недержавних пенсійних фондів є будь-які фізичні особи, а учасниками професійних — громадяни, об'єднані за професійною ознакою. Корпоративні фонди створюються роботодавцями виключно для своїх працівників. Особливим видом недержавного соціального забезпечення є благодійництво, що здійснюється з метою досягнення еконо-мічної стабільності і соціальної амортизації. Обов'язок більш заможних членів суспільства допомагати менш забезпеченим, які перебувають за межею бідності. Під благодійництвом розуміють добровільну безкорисливу пожертву фізичних і юридичних осіб особам, які потребують матеріальної та іншої благо-дійної допомоги. Благодійництво здійснюється з метою поліпшення матеріального становища, сприяння реабілітації ма-озабезпечених, безробітних, інвалідів, інших осіб, які потребують піклування, а також надання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів.

Різновидом благодійництва є гуманітарна допомога, тобто цільова адресна безоплатна допомога, яка надається з гуман-них мотивів особам, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, тяжкою хво-робою та ін. Найчастіше гуманітарна допомога надається орга-нам соціального захисту населення для подальшого розподілу між відповідними категоріями громадян.

Недержавне пенсійне страхування

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства мають право стати учасниками системи недержавного пенсійного забезпечення (далі — НПЗ), яка становить третій рівень пенсійної системи України. Вона запроваджена Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» додатково до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

В системі НПЗ фізичні особи та роботодавці можуть брати участь добровільно.

Відкладати кошти на додаткову пенсію можна через:

- 1) пенсійні фонди шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та власниками таких фондів;
- 2) страхові організації шляхом укладення договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті страхувальника відповідно до законодавства про страхування;
- 3) банківські установи відповідно до Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення» та законодавства про банківську діяльність шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, що встановлюється згідно із законодавством.

Недержавний пенсійний фонд (НПФ) — юридична особа, створена для поліпшення пенсійного забезпечення громадян через виплату недержавних пенсій і захисту їхніх заощаджень від інфляції. Він є фінансовою установою (відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»), у межах якої збираються тимчасово вільні кошти підприємств і громадян, що можуть бути спрямовані на розвиток усієї економіки України.

В єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України для НПФ передбачений спеціальний код діяльності — 96320 «Недержавне пенсійне забезпечення». Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» передбачено створення трьох типів НПФ:

- 1) відкриті (засновниками й учасниками можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи);
- 2) корпоративні (юридична особа-роботодавець як засновник повинен створювати умови для пенсійного забезпечення своїх працівників, що будуть учасниками такого фонду). Корпоративний пенсійний фонд — могутній інструмент кадрової політики компанії. Він дозволить значно зменшити плинність кадрів та забезпечити відповідальне ставлення працівників до своєї роботи.

Подібне нововведення значно покращує імідж підприємства у працівників. Як свідчать іноземні фахівці спеціалісти, де подібні фонди вже діють давно та успішно, для підприємства з власним НПФ відкриваються нові горизонти і в зростанні продуктивності праці, і в ставленні працівників до своєї роботи;

- 3) професійні (принцип побудови фонду — професійна незалежність, тобто об'єднання громадян або юридичних осіб будуть створювати свій фонд).

Учасником недержавного пенсійного забезпечення є фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), якій відповідно до договору виплачується недержавна пенсія.

Фізична особа може бути учасником декількох пенсійних фондів за власним вибором. Накопичені пенсійні кошти є власністю учасника. У разі смерті вони успадковуються.

Вкладник — особа, що є стороною пенсійного договору і сплачує пенсійні внески на користь визначених ним учасників. Вкладник може бути одночасно учасником.

Недержавна пенсія — грошові кошти, що виплачуються учасникові за умовами договору. Діяльність НПФ відповідно до статуту не належить до банківської, страхової або діяльності на фондовому ринку.

На 01.07.2007 року Держфінпослуг було зареєстровано 85 НПФ, у т. ч. 68 відкритих, 10 корпоративних, 7 професійних. 45 осіб одержали ліцензії на адміністрування фондів. Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку видано 218 ліцензій на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів.

Недержавні пенсійні фонди можуть здійснювати такі види пенсійних виплат:

- пенсія на певний строк;
- одноразова пенсійна виплата.

Участь фізичних осіб у будь-якому недержавному пенсійному фонді — добровільна.

Законодавством України для вкладників недержавного пенсійного забезпечення передбачено податкові пільги як для фізичних так і для юридичних осіб. Фізична особа зможе робити пенсійні відрахування на себе або на своїх родичів першого ступеня споріднення (чоловік, дружина, батьки чоловіка та дружини, їхні спільні діти, діти чоловіка та дружини, в тому числі усиновлені) із віднесенням даної суми на величину податкового кредиту у розмірі визначеному згідно п. 6.5.1 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (не більше величини соціальної податкової пільги). Юридична особа може віднести на величину валових витрат до 15 % фонду оплати праці, але не більше величини податкової соціальної пільги у розрахунку на 1 учасника — Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» (надалі Закон) передбачає три різні можливості адміністрування недержавного пенсійного фонду. Воно може здійснюватися:

1) професійним адміністратором — юридичною особою, яка надає послуги з адміністрування недержавних пенсійних фондів, отримавши відповідну ліцензію;

2) одноосібним засновником корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду і отримав на це відповідну ліцензію;

3) компанією з управління активами цього фонду, яка отримала відповідну ліцензію.

Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні

Нинішній стан соціального страхування характеризується осмисленням досвіду роботифондів соціального страхування, вдосконаленнями роботи по більш повному охопленню соціальних ризиків і вдосконаленню страхових виплат. Сьогодні вже можна підвести деякі підсумки функціонування соціального страхування, його недоліки і переваги. Одним з головних недоліків є не визначення терміну «соціальне страхування» з точки зору законодавчої бази.

В основах законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначено, що загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту та включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття, а також старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом (далі – роботодавець), громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом. Наукова навчальна література трактує соціальне страхування як систему правових, економічних та організаційних заходів, призначених для компенсації деяких видів соціальних ризиків.

Пропоноване визначення соціального страхування як системи законодавчо визначених правових, економічних та організаційних обов'язкових заходів, покликаних здійснювати зниження ступеня відповідного соціального ризику, економічну регуляцію і попередження страхових випадків, а також ліквідацію наслідків у разі їх настання, найбільш відповідає вимогам багатьох конвенцій. Міжнародної організації праці соціального захисту працюючих через страхування. Невизначеність у термінології «соціальне страхування» тягне за собою і відсутність науково-обґрунтованого і законодавчо затвердженого терміну «соціальний ризик». В основах законодавства України про загальноосвітнє державне соціальне страхування воно визначається як страховий ризик, але з уточненням соціального змісту: страховий ризик – обставини, в результаті яких громадяни та/або члени їх сімей можуть втратити тимчасово або назавжди засоби існування і потребують матеріальної підтримки або соціальних послуг з соціального страхування.

Огляд економічної літератури та інформаційних ресурсів Internet показав, що цей термін зустрічається досить рідко і трактування його дуже різноманітне. Так, соціальний ризик трактується і як ймовірність настання матеріальної незабезпеченості в результаті втрати заробітку або трудового доходу з об'єктивних соціально значущих причин, а також необхідності додаткових витрат на лікування та соціальні послуги і як ймовірність настання матеріальної незабезпеченості в результаті відсутності заробітку або трудового доходу з об'єктивних соціально значущих причин, а також у зв'язку з додатковими витратами з утримання дітей та інших членів сім'ї, які

потребують допомоги щодо задоволення потреб у медичних та соціальних послугах, і як ймовірність настання матеріальної незабезпеченості в результаті відсутності необхідного заробітку через соціально значущих причин, і як об'єктивні обставини, коли людина не має можливості заробити на життя, що загрожує його існуванню.

На відміну від активного – соціальним страхуванням – пасивним соціальним захистом вважається надання державної соціальної допомоги та сприяння благодійної соціальної допомоги.

Соціальна допомога – допомога держави певній особі або його сім'ї, які не мають достатніх засобів існування, для досягнення ними гарантованих державою мінімальних соціальних стандартів (прожиткового мінімуму). Соціальна допомога не залежить від трудової діяльності особи, яка потребує її, і здійснюється за рахунок місцевого державного бюджету або з добровільних пожертвувань. Сьогодні змушені констатувати, що пропозиції та проекти впровадження медичного страхування, як окремого виду соціального страхування, так і на базі вищезазначеного існуючого фонду, наштовхується на опір, як самого фонду, так і депутатських груп.

Розробка системи медичного страхування була доручена Міністерству охорони здоров'я України, яке пропонує використовувати цю систему, як додаткове джерело фінансування медичної допомоги без вирішення головного завдання – впровадження медичного страхування без порушення конституційної вимоги про безоплатне медичне забезпечення громадян країни.

Вирішення цієї проблеми вбачається у створення єдиного фонду медичного соціального страхування, який би вирішував проблеми надання медичної допомоги відповідно до вищевказаної схеми.

Одним із гальм впровадження повноцінного медичного страхування є проблема власника страхових коштів. Грошові кошти, акумульовані державою на соціальне страхування, потрапляють в управління самодіяльним (за чинним законодавством України) фондом соціального страхування, які вважають їх своєю власністю і розпоряджаються ними на свій розсуд. Держава в їх діяльність безпосередньо втручатися не може.

Виходить так, що держава збирає гроші із страховальників та застрахованих осіб та віддає їх у розпорядження недержавної організації. Цей парадокс існує завдяки недосконалості системи управління соціальним страхуванням в особі фондів державного загальнообов'язкового соціального страхування. Одним із парадоксів існуючої системи є те, що директора виконавчої дирекції фонду соціального страхування, працюючого на професійній основі, призначає правління фонду, яке працює на громадських засадах. Фактично директор наказом по фонду призначає самого себе. Це нівелює відповідальність директора виконавчої дирекції за результати своєї діяльності, крім того людина, що працює на громадських засадах, ніколи не буде повною мірою відповідати за результати професійної діяльності когось іншого.

Держава може контролювати і впливати на діяльність фонду тільки через своїх представників в їх правліннях, знову таки працюючих на громадських засадах. Крім цього, контрольноревізійне управління може контролювати правильність витрачання коштів, спрямованих на соціальне страхування, а Державний департамент нагляду за додержанням законодавства про працю може перевірити забезпечення прав у соціальному страхуванні застрахованих осіб. Тобто держава практично усунута від постійного контролю і впливу на роботу фондів соціального страхування, хоча є гарантом страхових виплат по соціальному страхуванню.

Відсутність належного контролю та управління фондами соціального страхування призвело до підвищених витрат на утримання та функціонування фондів. Кожен фонд несе одні й ті ж витрати з його функціонування. Це і реєстрація підприємств – платників внесків, і облік застрахованих осіб, контроль за сплатою страхових внесків, які обслуговує одна і та ж організація – Державне казначейство. Крім того, працівники фондів є державними службовцями, але при цьому не фінансуються з державного бюджету.

Недоліки схеми управління фондами соціального страхування, їх роздуті штати, випадки нецільового використання коштів соціального страхування вимагають іншого підходу до управління соціальним страхуванням і, насамперед, усунення вищевказаних недоліків.

Передбачаються наступні основні шляхи вдосконалення соціального страхування:

1) організаційні. Об'єднання окремих аналогічних функцій фондів соціального страхування через їх зосередження або в одному з існуючих фондів, або у новоствореній структурі на базі одного з фондів, наприклад, на базі Пенсійного фонду. В ньому найбільш розвинений персоніфікований облік застрахованих осіб, найбільш повний реєстр страхувальників, ніж в інших існуючих фондах соціального страхування.

Удосконалення структури соціального страхування з розмежуванням видатків на спеціальні функції фондів (забезпечення прав застрахованих осіб на страхові виплати) та допоміжні (забезпечення роботи самих фондів соціального страхування). Перегляд системи наглядових рад. В даний час членів наглядових рад досить багато, працюють вони на громадських засадах, засідають раз в квартал. Заслуговує на увагу створення однієї наглядової ради на всю систему соціального страхування з підвищенням відповідальності за прийняте рішення за рахунок, наприклад, часткової оплати роботи в раді.

2) кадрові. Прийом на роботу директорів виконавчих дирекцій фондів соціального страхування на контрактній основі. Директор повинен підписувати контракт з державною владою на предмет гарантованого цільового використання акумульованих державою коштів на соціальне страхування, а не призначати самого себе. Вплив правління фондів соціального страхування (працюючого на громадських засадах) на керівний кадровий склад фондів повинно обмежуватися контрольними функціями, ніж

прямим прийомом на роботу. Досвід роботи з громадськими організаціями показав, що поки ще жоден інститут громадського контролю та управління за професійною діяльністю своєї ефективності не показав.

3) фінансові. Підвищення ефективності контролю над нецільовим використанням коштів соціального страхування. Контрольно-ревізійне управління не в змозі встановити постійний контроль над використанням коштів за призначенням, та це й не входить в їх функцію.

Вихід бачиться в залученні як державних контролюючих фінансових органів, наприклад податкової адміністрації, так і незалежних, недержавних організацій.

Необхідно підвищити ефективність державного нагляду за додержанням законодавства усфері соціального страхування. Державний нагляд за дотриманням законодавства сьогодні здійснює державна сторона в правліннях фондів на громадських засадах, Департамент державного нагляду за додержанням законодавства про працю (тільки в частині дотримання прав застрахованих осіб). Фактично повного і всеосяжного державного нагляду за додержанням законодавства усфері соціального страхування немає.

Названі основні шляхи вдосконалення соціального страхування спрямованих на вирішення наступних завдань:

- створення стійкої і стабільної фінансової системи соціального страхування для гарантованих страхових виплат застрахованим особам
- за рахунок страхових внесків;
- створення ефективної системи управління соціальним страхуванням за участю представників трьох сторін соціального партнерства;
- удосконалення системи виплат;
- встановлення дієвого контролю над цільовим використанням коштів цільових страхових фондів;
- встановлення дієвого контролю над дотриманням законодавства в соціальній сфері.

Вирішенню зазначених проблем сприятиме запропонована схема реорганізація управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що альтернативи загальнообов'язковим соціальним страхуванням як найбільш повного соціального захисту трудящих, підвищеної гарантії матеріального забезпечення прав застрахованих осіб в Україні немає.

Контрольні запитання

1. Які є види недержавного соціального страхування?
2. Управління активами недержавних фондів.
3. В чому полягає сутність Закону України «Про недержавне забезпечення»?
4. Що таке недержавне соціальне обслуговування?

5. Що таке недержавний сектор суб'єктів?
6. Що входить в поняття «недержавне пенсійне забезпечення»?
7. Дайте характеристику нинішнього стану соціального страхування в Україні.
8. Що є соціальним ризиком у страхуванні?
9. Вплив держави в діяльності фонду соціального страхування.
10. Недоліки схеми управління фондом соціального страхування.
11. Шляхи вдосконалення соціального страхування і план його покращення.

Література

1. Андріїв В. Соціальне страхування: історія, проблеми // Соціальний захист. - 1999. - № 2. - С.43-51.
2. Безугла В. О., Загірняк Д. М., Шаповал Л. П. Соціальне страхування: навч. посібник - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 208 с.
3. Внукова Н. М. Соціальне страхування: Кредитно-модульний курс. Навч. пос. // Внукова Н. М., Кузьминчук Н. В. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 412 с.
4. Внукова Н.М. Соціальне страхування: навч. посіб / Внукова Н.М., Кузьминчук Н. В. - К: «Кондор», 2006. - 348с.
15. Григораш Г.В. Системи соціального страхування зарубіжних країн. Навч. пос./ Григораш Г.В., Григораш Т.Ф., Олійник В.Я., Субачов І.Т. - К.: Центр учбової л-ри, 2008. - 144 с.
16. Конопліна Ю.С. Соціальне страхування: Навч. Посібник / Конопліна Ю.С. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. - 224 с.